

The poor man's computer

I Tjing

Gerben Hellinga is in ons land een van autoriteiten op het gebied van de I Tjing, die hij al jarenlang bestudeert. Het oudste boek ter wereld werd drieduizend jaar geleden in China opgeschreven. De tekst is veel ouder. Het is nog steeds in de winkel verkrijgbaar en wordt regelmatig herdrukt en opnieuw uitgegeven. De *I Tjing*, letterlijk 'Het Boek der Veranderingen', is een orakelsysteem dat antwoord geeft op iedere vraag en dat de mens in staat stelt zijn omstandigheden zodanig te veranderen dat het leven ongehinderd doorgang vindt.

De I Tjing kan voorlichten en kalmeren, het maken van fouten verhinderen en conflicten oplossen. Het boek heeft mensen rijk gemaakt en huwelijken gered. Het kan het weer voorspellen, de weg wijzen en adviseren bij de opvoeding van kinderen. Het brengt mensen bij elkaar en maakt afscheid nemen makkelijker. Het wijst ons op onze tekortkomingen en geeft aan wat wij daaraan kunnen doen. Of nog beter: móeten doen.

Selectieproces

Het systeem is in het Bronzen Tijdperk in China ontwikkeld door sjamanen voor hun stamleiders. Later verspreidde het zich over heel Azië. Talloze wijzen besteedden er al hun tijd aan en schreven er boeken over. Zij bouwden het orakel uit tot een filosofisch systeem en gaven het praktische toepassingen, bijvoorbeeld in de kalender. Directe invloed van de I Tjing tref je aan in de geneeskunst, in feng shui en meditatie; bewegingstechnieken als kung fu, tai chi en chi kung zijn uit de I Tjing voortgekomen en ook het concept yin en yang is eruit ontstaan. De sjamanen zagen dat, net als eeuwen later Charles Darwin, er in de natuur een selectieproces plaatsvindt dat door de sterkste wordt gewonnen. Maar voor hen was dit onlosmakelijk verbonden met een tweede principe, dat van het 'weke' dat zich voor het sterke open-

stelt, dit als het ware ontvangt. Het kan bijvoorbeeld alleen dag zijn omdat het ook nacht wordt. Zij vormen samen een geheel. De dynamische kracht van het warmte en leven schenkende zonlicht wordt ontvangen en geleidelijk overwonnen door de samentrekkende, koude duisternis van de nacht om later weer geleidelijk terug te keren. Er zijn ook plotselinge overgangen: aardbevingen, stormen, branden, overstromingen. Na heftige interrupties wordt het altijd weer rustig en begint er een nieuw groeiproces. Men zag daarin een streven naar een evenwicht tussen de creatieve en de destructieve krachten in de natuur.

Yin en yang

In het menselijk leven was dat niet anders. Mensen werden bedreigd door rovers en oorlogsheren, slangen, insecten en roofdieren. Wetgeving en hygiëne ontbraken, het bestaan was onveilig, kort en hard. Maar daarnaast kenden ze ook liefde en vrede, geluk, plezier, genot en afwezigheid van angst. Goede heersers streefden naar eenheid en vrede die welvaart brachten. Hun onderdanen wilden een ordelijk, veilig, harmonisch leven, wat steeds weer doorkruist werd door vernietigende factoren - waarna men weer aan het herstel begon. Zo ontstond het idee van het dynamische yang en het volgzame yin, de twee levensaspecten die uit elkaar

drijven en naar eenheid blijven streven en die, geleidelijk of met heftige schokken, in elkaar overgaan. Alles verandert, soms snel, soms langzaam, soms onmerkbaar, soms heftig. Met behulp van de I Tjing was de koning in staat om bewust aan dit veranderingsproces deel te nemen. Het orakel bestaat uit een matrix, een mathematisch model dat het in elkaar overgaan van yin en yang kan demonstreren. Dit krachtenspel wordt met woorden toegelicht. De matrix zelf lijkt op een computer en werkt ook zo: ze maken allebei gebruik van het binaire getallensysteem. Daarom wordt de I Tjing ook wel *the poor man's computer* genoemd.

Afbeelding links Het zoekmodel waarin de cijfers verwijzen naar de hexagrammen. Heb je bijvoorbeeld K'un horizontaal en Sun verticaal gegooid, dan vind je het antwoord bij hexagram 20. **Afbeelding rechts** De Chinese keizer Fu Hsi houdt het yin-yangsymbool vast. Hij zou de grondlegger zijn van de acht basistrigrammen waaruit de vierenzestig hexagrammen zijn ontstaan.

Trigrams	Ch'ien	Chên	K'an	Kên	K'un	Sun	Li	Tui
Boven ▶	☰	☷	☵	☶	☱	☲	☴	☳
Onder ▼	☰	☷	☵	☶	☱	☲	☴	☳
Ch'ien	1	34	5	26	11	9	14	43
Chên	25	51	3	27	24	42	21	17
K'an	6	40	29	4	7	59	64	47
Kên	33	62	39	52	15	53	56	31
K'un	12	16	8	23	2	20	35	45
Sun	44	32	48	18	46	57	50	28
Li	13	55	63	22	36	37	30	49
Tui	10	54	60	41	19	61	38	58

畫良於西北也
南觀陰盛陽微是
消是以畫兌於
是乎畫巽觀陽
震西南陰生陽
陽生陰下於是
象陰中有陽也
中有陰也畫坎
為坤畫離於東
此陰方也故畫